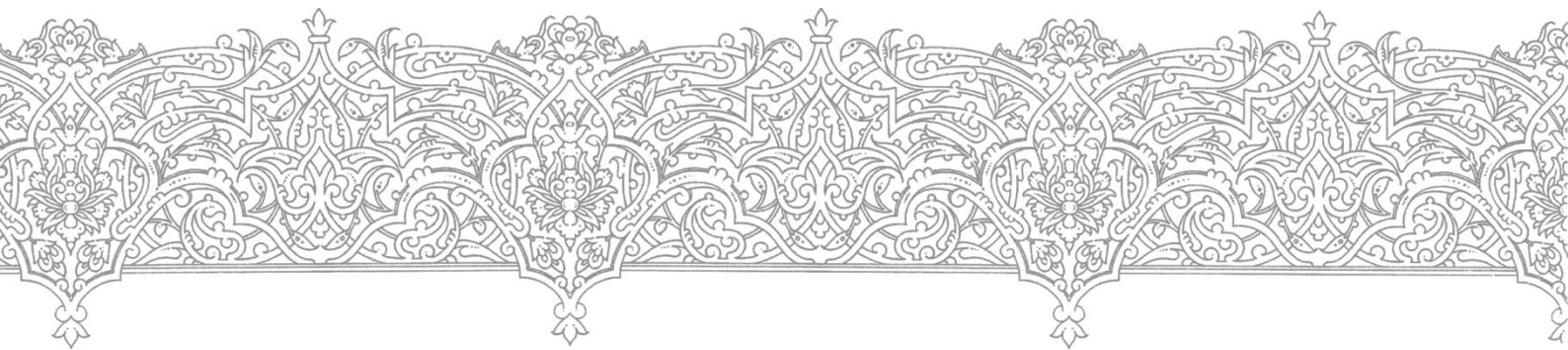

سه گروه اخوان

باری روبین، ترجمه مترجم : کیانوش کیاکجوری

الظواهری آن طور که اکثریت افراد تصور می کنند، ترویست نیستند. من از همه فعالیت ها و اقدامات آنان تا آنجا که علیه دشمنان اسلام است حمایت می کنم زیرا آنها مایه مزاحمت برای آمریکایی ها و صیهونیست ها هستند. اما در جایی که آنها شهروندان مسلمان را می کشند، نه مبارز جهادی و نه حتی ترویست، بلکه باید آنان را مجرم و جانی دانست. ما باید آنها را با نام مناسبان خطاب کنیم. (۱)

جمله آخر تفاوت میان دیدگاه های استراتژیکی و تاکتیکی القاعده و اخوان المسلمین را نشان داده است. القاعده حضور رو به رشدی در سوریه داشته و در تلاش است تا شبه نظامیانی که حامی اخوان المسلمین شده اند را جذب کند. در اردن، القاعده به عنوان یک گروه کوچک و به طور مستقل عمل می کند و به اقدامات ترویستی مبادرت می نماید - که این اقدامات از سوی اخوان المسلمین اردن محکوم شده اند؛ زیرا شماری از اروپایی ها و فلسطینی ها در این بمب گذاری ها کشته شدند . در مصر این موضوع تا حدودی متفاوت است زیرا گروه جهادی یک وابستگی با القاعده داشته و بسیاری از رهبران این سازمان از مصر برخاسته اند. (۲)

مجدداً باید گفت، فاکتورهای رقابت و نگرانی در خصوص واکنش های دولت سبب شده است که اخوان المسلمین ضمن حفظ فاصله خود از

بیرق انقلاب اسلامی در خاورمیانه امروز به گروه هایی واگذار شده است که یا از سوی اخوان المسلمین حمایت می شوند یا این که از آن مشتق شده اند. این مقاله یک بررسی مقدماتی از سه گروه اخوان المسلمین کلیدی و مقایسه سیاست ها، روابط و شیوه های آنان است. البته هریک از آنها با شرایط یک کشور خاص سازگار شده اند .

در وهله نخست، درک سیاست و روابط اخوان المسلمین نسبت به گروه های جهادی (القاعده، شبکه زرقاوی و سایر گروه ها مانند حزب التحریر و حماس) و تئوریسین های آنان (مانند ابومصعب الزرقاوی و ابومحمد المقدیسی) مهم است. اخوان المسلمین (ها) روابطی با حزب التحریر - که از سوی آنان به عنوان یک گروه کوچک و غیرمهم تلقی می شود- ندارند. به جز اخوان المسلمین اردن، سایرین ارتباط کمی با آن دارند .

در ارتباط با القاعده - هم تئوری و هم ساختارهای ترویستی آن - اخوان المسلمین ها به طور کلی، ستیزه جویی، حملات علیه آمریکا و ایدئولوژی (یا احترام به ایدئولوگ های آنان) آن را پذیرفته اند؛ اما آن را به عنوان یک رقیب می نگرند. یک نمونه از این تفکر و نگرش از سوی "رجب هلال حمید" یکی از اعضای اخوان المسلمین در پارلمان مصر، مطرح شده است. وی گفت: از نظر من، بن لادن، الزرقاوی و یا

سوم، در حالی که این گروه های اخوان المسلمین از نظر تاکتیکی منعطف هستند (همان گونه که در بالا ذکر شد) القاعده به طور ویژه بر درگیری نظامی متمرکز است. گروه های اخوان المسلمین روند انقلابی را به عنوان یک روند بلند مدت می نگرند که مسائل و موضوعاتی مانند تامین خدمات اجتماعی، آموزش و القاء افراد جوان از طریق نهادها، استفاده از انتخابات، مصالحه با دولت های عرب، خویشتن داری در برابر سرکوبی، دوستی با گروه های غیر اسلامی و غیره را در بر دارد. از این رو، در حالی که القاعده یک جنبه بسیار خطرناک از تروریسم است به علت آنچه که در اصطلاح لنینسیم «چپ گرایی بچگانه» نامیده می شود، بسیار بعید است که بتواند قدرت دولت را قبضه کند .

بهترین مثال در این رابطه استفاده از انتخابات است. در اردن و مصر، گروه های اخوان المسلمین از فرصت ها جهت شرکت در انتخابات استفاده کرده اند در حالی که آنها می دانستند دولت آراء را به دقت شمارش نمی کند یا این که به آنها اجازه پیروزی نمی دهد. القاعده این انتخابات را محکوم کرد و رای دهندگان و اعضای پارلمان را به خاطر تصویب قانون در برابر خداوند قرار داده است . دیدگاه رهبران القاعده عراق یعنی ابومصعب الزرقاوی و قراداوی ایدئولوگ برجسته اخوان المسلمین را مقایسه کنید. در ۲۳ ژانویه ۲۰۰۵،

القاعده، خواستار اقدام انقلابی فوری و جذب نیرو شوند .

در خصوص روابط سه گروه اخوان المسلمین با القاعده این عوامل کلیدی باید در نظر گرفته شوند: نخست، اخوان المسلمین و جهادی ها دو تفکر غالب اسلامی امروز هستند. آنها دشمن نیستند و هیچ خشونت و درگیری میان آنها وجود ندارد و هیچ اختلاف و برخورد ایدئولوژیکی میان آنان نیست. با این وجود، در همین حال آنها رقیب هستند، استراتژی های مختلفی را دنبال می کنند و می دانند که یکی از آنها حمایت جمعی و شاید قدرت دولت را بدست خواهد آورد. از این رو صحبت از همکاری میان آنان به جز موارد خاص مانند عراق، اشتباه است .

دوم، یک اختلاف اساسی میان دو گروه این است که - به جز در عراق و عربستان سعودی- تمرکز حملات گروه های جهادی بر روی آن چیزی است که « دشمن دور» نامیده می شود و منظور از آن اسرائیل و آمریکا و به طور کلی غرب است. در مقایسه، اخوان المسلمین ها در حالیکه شدیداً ضد اسرائیلی(و از حماس حمایت می کنند) و ضد غربی هستند، بر «دشمن نزدیک» نیز تمرکز می کنند که دولت های عربی هستند. از این رو، در حالی که القاعده برای هدف مذکور می جنگد، آنها این موضوع را با انحراف تلاش ها جهت تغییر در جهان عرب تضعیف می کنند .

برای انقلاب مناسب نیست و شیوه های متفاوتی نیز مورد استفاده قرار گرفته است .

از این رو، گروه های اخوان المسلمین شرح حال و خودآگاهی ویژه خود را دارند که کاملاً در راهبرد و تاکتیک - گرچه تشابه بسیاری در اهداف و ایدئولوژی ها دارند - با گروه های جهادی تفاوت دارند .

تا چه اندازه گروه های اخوان المسلمین در سازمان بین المللی اخوان المسلمین با هم هماهنگی دارند؟ آیا این امر یک جهت گیری استراتژیکی، هماهنگی تاکتیکی و کمک های مالی و عملیاتی را فراهم می سازد؟

اخوان المسلمین به جای همکاری جمعی، موازی کاری می کند و تقریباً هیچ همکاری میان آنها وجود ندارد. البته اگر از رهبران اخوان المسلمین مصر، سوریه و اردن این پرسش مطرح شود آنها می گویند که آنها از هم حمایت می کنند اما در عمل حمایت کمی وجود دارد. به همین دلیل جهت گیری آنان به جز مسائل عراق و فلسطین، داخلی است تا بین المللی. هر چند که برخی منابع مالی توسط نهادهای تحت کنترل اخوان المسلمین مصر برای کمک به مبارزات اسلام گرایان در خارج تامین می شود .

جدا از تمرکز روزمره آنان و اهداف انقلابی ملی، دلایل دیگری برای این جهت گیری وجود دارد. شرایط هر یک از کشورها با هم متفاوت است .

زرقاوی انتخابات عراق را محکوم و به کشتن نامزدها و رای دهندگان تهدید کرد. (۳)

در یک مقایسه صریح، قراداوی از این انتخابات حمایت کرد و استدلال نمود که اکثر رای دهندگان از یک حزب اسلامی حمایت کنند؛ این در حالی بود که لیبرال ها حمایت کمی را کسب کردند. اگر انتخابات سالمی برگزار شود گروه های اسلام گرا با اختلاف بسیار زیاد آراء، انتخاب خواهند شد. (۴) این تحلیل به درستی نتایج انتخابات ۲۰۰۵ مصر و ۲۰۰۶ فلسطین را پیش بینی کرده بود .

در اصطلاح سازمانی، همه نکات بالا به بحث شورشیان عراق ربط دارد مگر آن که کسی آنها را بعنوان تلاشی از سوی القاعده بنگرد. با وجود این، در رابطه با شورشیان، در حالی که گروه های اخوان المسلمین قویاً از آنان حمایت می کنند و آن را یک نیروی مهم تلقی می کنند، هیچ مشکل سازمانی وجود ندارد، همان گونه که در گذشته این مسئله در خصوص حمایت از فلسطینی ها هم مطرح بود .

اگر کسی خواستار مقایسه تجربیات گذشته باشد، ممکن است نگرش اخوان المسلمین نسبت به انقلاب و مبارزه مسلحانه با احزاب رسمی کمونیست و مبارزه القاعده با گروه های مائوئیست در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ را مقایسه نماید. استدلال نخست در این رابطه این است که زمان

حکومت های عربی استقبال نخواهند کرد. این در حالی است که در سوریه این جنبش برای کمک به هر کس دیگری و دریافت کمک های ناچیز از هر جایی - بجز اردن - برای نزاع مرگ و زندگی، بسیار تعجیل می کنند .

به خاطر همه اهداف عملی، در حالی که این گروه ها به همان ایدئولوگ ها - برای مثال یوسف قراداوی - احترام می گذارند، اما آنها به طور مستقل و در واکنش به شرایط محلی عمل می کنند. این هم تفاوت دیگری میان آنها و القاعده است. القاعده برای ایجاد یک بین الملل اسلامی تلاش می کند که خود در تعارض آشکار با اقدامات اخوان المسلمین است .

حتی زمانی که اخوان المسلمین در جنبش های سایر نقاط تاثیر می گذارد، این ارتباطات چند جانبه است. برای مثال، حماس در نوار غزه با اخوان المسلمین مصر در ارتباط است، در حالی که حماس در کرانه باختری با اخوان المسلمین اردن مرتبط می باشد. علاوه بر این، در حالی که رهبری خارجی حماس در دمشق مستقر است و این رژیم از آن حمایت می کند اما اخوان المسلمین را مورد ایذا و اذیت قرار می دهد. این در حالی است که در سوریه اخوان المسلمین منحل اعلام شده است. گاهی اوقات، در گفتگوها پیرامون پیروزی حماس، منابع اخوان المسلمین گفته اند که «اخوان المسلمین» در انتخابات

عبدالمجید الدینیات، مسوول عمومی اخوان المسلمین اردن در مصاحبه ای گفت که گروه های اخوان المسلمین مصر و اردن تصمیمات خود را بر پایه شرایط مهمی اتخاذ می کنند. افزون بر این، وی وجود هرگونه سازمان بین المللی را تکذیب کرد و گفت که این ایده ای است که از سوی دشمنان اخوان المسلمین مطرح شده است.

(۵)

با این وجود، در همین حال، دینیات اذعان کرد که رهبر اخوان المسلمین مصر - که تنها بوسیله همان گروه انتخاب شده است - به عنوان راهنمای عالیقدر این جنبش در کل تلقی می گردد. وی گفت: «ای برادران کشورهای مختلف، برای استاندارد کردن درک، ایدئولوژی و اتخاذ مواضع در قبال حوادث جهان که شامل همه گروه ها می شود، تلاش کنید. نشست ها و ملاقات ها در حال حاضر و آینده صورت می گیرد، بدون آنکه تعهدی به یک سیاست قطعی در سطح داخلی داشته باشیم. به عبارت دیگر هر کشوری سازمان، ماهیت سیاسی و روابط خاص خود با وضع موجود را دارد. احتمالاً این عوامل ظرفیت الزام آوری در قبال تصمیمات داخلی نیست.» (۶)

گروه های اخوان المسلمین مشکلات خاصی در هماهنگی و تنظیم امور خود به طور آشکار و به طور گسترده دارند. رژیم های مصر و اردن از وضع صریح این گروه ها مبنی بر سرنگونی سایر

المسلمین امکان بسیار بیشتری نسبت به القاعده برای کسب قدرت دارند. اما تا زمانی که آنها کشور را اداره نکنند کمتر در معرض خطر خشونت های تروریستی هستند. با این وجود، بر این نکته باید تاکید شود که برخی گروه های انقلابی خشونت طلب بویژه در مصر از طیف عمدتاً جنگ طلب اخوان المسلمین ظهور کرده اند .

به طور خلاصه، تفاوت میان گروه های مصر، اردن و سوریه ممکن است در عبارت زیر خلاصه شود: اخوان المسلمین سوریه یک گروه انقلابی مخفی است؛ زیر این گروه توسط دولت سوریه منحل اعلام شد. قانون شماره ۴۹ مصوب ۱۹۸۱ اعلام می دارد که اعضای این گروه سزاوار مجازات مرگ هستند. در سال ۱۹۸۲ این رژیم موج عظیمی از سرکوبی علیه اخوان المسلمین را به راه انداخت. بسیاری از تاسیسات آنان را ویران ساخت و آنها را تبعید کرد. اخوان المسلمین تلاش بی نتیجه ای را برای کسب مجدد حق فعالیت در سوریه انجام داد. از این رو، برای مثال در ۲۰۰۱، اخوان المسلمین از بیانیه ای که مورد حمایت طیفی از مخالفان بوده و خواستار پایان دادن به ساختار تک حزبی و برقراری انتخابات دموکراتیک بود، پشتیبانی کرد. (۷)

با توجه به شکست این گونه تلاش ها، امروز اخوان المسلمین سوریه بخشی از یک ائتلاف گسترده از گروه های ضد رژیم است که شامل

فلسطین پیروز شده است. با این وجود، باید گفت که این ها جنبش های موازی و برادرانه هستند نه شاخه هایی از یک سازمان موقت .

دیگر اینکه، جهت گیری تاکتیکی و استراتژیکی هر شاخه ملی (اهداف، متحدان، اشکال سازمانی، نگرش نسبت به سیستم سیاسی در کشوری که در آن عمل می کنند و غیره) باید مورد توجه قرار گیرد .

آنچه در بحث پیرامون اخوان المسلمین سوریه، اردن و مصر قابل ذکر می باشد این است که چگونه این سه گروه که به لحاظ منشا، ایدئولوژی و اهداف با هم موازی هستند، در قبال شرایط محلی که با آن مواجه می شوند، به طرز متفاوتی توسعه یافته اند. این حقیقت همچنین تفاوت میان اخوان المسلمین و گروه های القاعده را روشن می سازد .

اولی (اخوان المسلمین) ثابت کرده است که از نظر تاکتیکی انعطاف پذیر است اما دومی (القاعده) متعهد به درگیری مسلحانه به عنوان تنها استراتژی مناسب است. کسی ممکن است شرایط را این گونه جمع بندی و ارزیابی کند: گروه های اخوان المسلمین همانند بن لادن ضد

آمریکایی بوده و در اهداف خود افراطی هستند . با این وجود، آنها همواره به کسب قدرت در قالب یک کشور در مقابل مشی جهادی بین المللی القاعده تاکید کرده اند. همچنین گروه های اخوان

نسبت به رهبر القاعده در عراق یعنی ابومصعب الزرقاوی که منجر به سرکوبی اخوان المسلمین در جولای ۲۰۰۶ شد، تیره گردیده است. این گروه به سبب نگرانی از سرکوبی، ملایم و متعادل است، اما به سبب داشتن سهمی از قدرت میانه رو است. این گروه، گروه های حرفه ای و سایر نهادها را کنترل می کند. با این وجود، می داند که رژیم به آن اجازه نخواهد تا در انتخابات پیروز شود. از این رو، عنصر کلیدی در راهبرد آن تمایل به باقی ماندن به عنوان یک گروه است که از امتیازات بهره برداری کند، اما نمی تواند قدرت را بدست گیرد یا کشور را تغییر دهد.

گرچه این گروه برای بسیاری از فلسطینی ها جذاب است اما اخوان المسلمین اردن اعضای قابل ملاحظه ای در کرانه شرقی دارد. از این رو یک سازمان اشتراکی نیست.

با توجه به سقوط و اضمحلال سازمان آزادیبخش فلسطین و فتح (که یک ملی گرای فلسطینی است)، اخوان المسلمین می تواند به سازمان اصلی تبدیل شود که حمایت و وفاداری فلسطینی های اردن را کسب نماید.

اخوان المسلمین مصر، در برخی موارد در میان دو همتای دیگر خود قرار می گیرد. این اخوان المسلمین از نظر تاکتیکی قانونی نیست اما به آن اجازه داده شده است که در اکثر مواضع به طرز مناسبی عمل نماید. رهبران و فعالان این گروه به

معاون رئیس جمهور پیشین این رژیم نیز می شود. در مناسبات سیاسی، اقدامات آن (اخوان المسلمین) به عنوان یک گروه پیشرو - شاید در آینده به عنوان رهبر - در جامعه اعراب سنی است که شامل حدود ۶۰ درصد از جمعیت می شود. از این رو می توان آن را به عنوان یک انقلابی (گرچه ضرورتاً بر اساس سلیقه و تمایل آنها نیست) و یک کامیونالیست (اشتراکی) نامید. با این وجود، در حالی که اخوان المسلمین مصر و اردن در یک حالت و وضعیت خوش بینانه قرار دارند و به احتمال قوی موقعیتی را نیز کسب کرده اند، همتایان سوری آنها شکست خورده و از جستجوی یک روند و مسیر به سوی تفکر اسلامی در سوریه باز داشته شدند.

در سال های اخیر این رژیم (رژیم سوریه) نظر اسلام گرایان سوری را با ساخت مساجد جدید و دادن اجازه تبلیغ به تندروها جلب کرده است. بر پایه دلایل روشن، این فعالان آموزش دیده به اخوان المسلمین وفادار نبوده و شاید گروه های رقیب را ایجاد نمایند. اخوان المسلمین اردن یک گروه قانونی است که از شیوه های مسالمت آمیز استفاده می نماید و در انتخابات از طریق شاخه سیاسی خود یعنی "جبهه عمل اسلامی" مشارکت می کنند. این گروه گاهی اوقات با پادشاه این کشور همکاری نیز نموده است. گرچه اخیراً روابط میان آنها به سبب ابراز همدردی آنان

«مرد»ی مانند فائورا درست عمل کرده است. بعد از این که به اعدام محکوم شد، متهم فریاد زد: «اکنون من با یک وجدان آزاد خواهم مرد.» (۹)

اخوان المسلمین همچنین یک نقش کلیدی را در مناقشه ای که کاریکاتور دانمارکی برپا نمود، بازی کرد. قراردادوی یک شخص کلیدی در گسترش اعتراض بود. اخوان المسلمین خواستار عذر خواهی به خاطر انتشار این کاریکاتور گردید و بر تحریم محصولات دانمارک تاکید کرد (۱۰). جبهه عمل اسلامی یک تظاهرات اعتراض آمیز را در امان ترتیب داد (۱۱). آنها به درستی این قضیه را به عنوان یک مسئله مناسب به منظور ایجاد یک مبنای صریح جهت دفاع از اسلام علیه حملات نسبت داده شده به آن در غرب، تلقی کردند . ابو لبان که ارتباط قوی با اخوان المسلمین داشت طی دیدار خود با این گروه و در تلاش برای دریافت یک پاسخ جدی در خصوص این مسئله به این شبکه مرتبط شد .

اخوان المسلمین به منظور محقق ساختن اقدامات خود، به نحو معقولی تامین مالی می شود . به نظر می رسد پول های آنان از چهار منبع عمده تامین می شود: نخست، هواداران و حامیان ثروتمند به این گروه کمک می کنند. این امر به ویژه در رابطه با مصری هایی که به عربستان سعودی یا کویت مهاجرت کرده اند و ثروتمند

تناوب توسط دولت دستگیر می شوند تا به اخوان المسلمین یادآوری شود که فقط وقتی که این رژیم دریافت که رفتارشان قابل توجیه است، اجازه فعالیت دارند .

با توجه به نادیده گرفتن حق آنان برای داشتن یک حزب، اخوان المسلمین این موضوع را دریافت کرده است که با احزاب دیگر و به طرز چشمگیری باحزب وفد در ۱۹۸۰ کار کند، و حتی راغب است با لیبرال ها به جهت فشار بر رژیم جهت پذیرش توافق، همکاری نماید. در انتخابات سال ۲۰۰۵، وقتی به آنها اجازه داده شد تا نامزدی را معرفی نمایند، اخوان المسلمین ۲۰ درصد از کرسی های مجلس را کسب کرد (۸)

در حالی که صحیح نیست بگوئیم اخوان المسلمین مصر درگیر در خشونت ها نشده است اما این گروه به طور کلی از این قبیل اقدامات خودداری می ورزد. برای درک این که چگونه اخوان المسلمین می تواند یک جنگ فرهنگی را هدایت کند، بررسی مورد «فرج فائورا» ضروری است. فائورا یک منتقد لیبرال از اسلام گرایان بود. در ۱۹۹۲ فائورا با محمد الغزالی در نمایشگاه کتاب قاهره مناظره کرد. اعضای اخوان المسلمین با طرح سوالات در روند این مناظره اخلال ایجاد کردند. هنگامی که پنج ماه بعد فائورا توسط یک اسلام گرا کشته شد، غزالی در جلسه محاکمه قاتل شهادت داد و گفت که او در کشتن

گردیده اند، درست می باشد. یکی از تجار اصلی اسلام گرای مصری فردی به نام «هشام طلعت مصطفی» است که شریک یک میلیاردی سعودی یعنی شاهزاده «الولید ابن طلعت السعود» است. دوم، اخوان المسلمین اردن و مصر منابع مالی که می تواند از منافع آنان زایل و محو شود را به طور دائم کنترل می کنند. سوم، دست کم در مصر، موسسات و بانک های اسلامی وجود دارند که منابع مالی خوبی هستند. و در نهایت منابع تامین مالی بین المللی از جمله دولت سعودی و کویتی یا موسسات خیریه ی سعودی مطرح هستند. کمک های سعودی و کویت به اخوان المسلمین به این معنی نیست که آنها حامیان دولتی اخوان المسلمین باشند بلکه صرفاً تضمینی برای این است که آنها اقدامی علیه منافع کویت و عربستان سعودی انجام ندهند.

جبهه اسلامی اردن می گوید، مبادرت به چنین گفتگوهایی تصمیمی است که ممکن است توسط هر گروه به طور منفرد اتخاذ گردد. دنییات هیچ اعتراضی به اقدامات هم‌تایان مصری خود نکرده، اما گفته است: «با این وجود ما در اردن بر این باوریم که در قبال این شرایط در جهان اسلام و عرب بویژه در روابط با عراق و افغانستان و فلسطین و نقش آن در منطقه، آمریکا خواستار مذاکراتی که طی آن به سخنان دیگران گوش فرا دهد و سیاست هایش را تغییر دهد، نمی باشد. آنچه که ما می بینیم این است که آمریکا می خواهد تحت آنچه که مذاکرات نامیده می شود شرایطی را دیکته کند که مانند آموزش دادن است. بنابراین من معتقدم که هیچ سودی در مذاکره با افرادی که مسوول سیاست های آمریکا هستند، عاید نمی شود. (۱۲)

با این وجود، دنییات هیچ اعتراضی به جبهه عمل اسلامی اردن - که گروه وی به نحو عمده ای آن را کنترل می کند- از بابت مذاکره با آمریکا نکرده است. این رویکرد با توجه به این که اخوان المسلمین موضع یک گروه انقلابی بین المللی را حفظ کرده است، یک تقسیم کار می باشد؛ در حالی که این جبهه به عنوان یک حزب سیاسی می تواند چنین ارتباطاتی را نیز داشته باشد. نکات روشنی در این خصوص که هر دو اخوان المسلمین خواستار نفوذ در ایالات متحده هستند و

آیا اخوان المسلمین با آمریکا مذاکره می کند؟ اگر چنین است بر سر کدام مسائل؟ اگر منظور از مذاکره، گفتگو با مقامات آمریکایی باشد، پاسخ مثبت است. با این وجود، اگر منظور این پرسش توانایی مقامات آمریکایی برای تغییر مواضع اخوان المسلمین از طریق تفاهم دوجانبه یا وارد کردن آنان به مذاکراتی باشد که منجر به هرگونه همکاری از سوی اخوان المسلمین گردد، پاسخ منفی است.

رهبری جمعیت سنی ۶۰ درصدی سوریه و قدرت را در این کشور قبضه کند و این کشور را به جمهوری تبدیل کند. چنین پیامدی می تواند بحران های شدیدی را برای نفوذ آمریکا در منطقه ایجاد کند. ضمناً، این نکته باید ذکر شود، در حالی که اخوان المسلمین مصر و اردن بزرگترین عاملان اسلام گرایی در منظر کشورهایشان هستند، این امر ضرورتاً در مورد همتای سوری آنها صادق نیست .

نظر اخوان المسلمین در مورد ایالات متحده و متحدانش کاملاً خصومت آمیز است. آنها، آمریکا را به عنوان دشمن فوق العاده تلقی می کنند که در تلاش برای تسلط بر خاورمیانه و از بین بردن اسلام است. در حالی که آنها شدیداً مخالف حمایت آمریکا از اسرائیل هستند، از حمایت آمریکا از رژیم های مصر و اردن نیز ناخرسندند. در قبال تحلیل ها و دشمنی های آنان نسبت به آمریکا، اختلافی میان اخوان المسلمین و القاعده وجود ندارد. گرچه پاسخ های آنان به این تحلیل ها بسیار متفاوت است. یکی از اختلافات در این تحلیل ها این است که القاعده استدلال می کند که حمایت آمریکا دلیل اصلی بقای رژیم های عرب است. همین امر حمله آنان به ایالات متحده را مشروعیت می بخشد .

این اخوان المسلمین(ها) درک پیچیده و عالمانه ای از منابع قدرت و حمایت از این رژیم ها دارند،

فکر می کنند که انجام آن ممکن است، وجود دارد .

این امر شامل تمایلات و خواسته های اخوان المسلمین در مصر است که آمریکا برای انتخابات دموکراتیک یا حقوق مدنی بیشتر در مصر فشار وارد سازد. در حالی که آنان به طور علنی چنین چیزهایی را به عنوان اقدامات امپریالیستی رد می کنند، اخوان المسلمین خواستار آن است که نفوذ خود را در اقدامات عمومی گسترده تر کند .

اگر انتخابات آزاد باشد، اخوان المسلمین کرسی های بیشتری را به دست خواهد آورد. در عوض، برخی رهبران بر این باورند که اخوان المسلمین در یک انتخابات آزاد فوراً پیروز خواهد شد. گرچه تردیدهایی نیز وجود دارد. البته هدف دیگر اخوان المسلمین این است که به عنوان یک سازمان و از یک موضع و جایگاه قانونی پیروز شود .

سوریه به صراحت یک مورد بسیار جالب در این خصوص است. هم ایالات متحده و هم اخوان المسلمین سوریه این رژیم را به عنوان دشمن تلقی می کنند. آیا این امر می تواند منطبق با ضرب المثلی باشد که می گوید دشمن دشمن من، دوست من است؟ پاسخ آن احتمالاً مثبت است .

با این وجود، این نکته باید ذکر شود که این یک بازی خطرناک است. یک اخوان المسلمین قدرتمند در سوریه ممکن است قادر باشد که

حال بین تاکتیک های القاعده و اخوان المسلمین تمایز قائل شد. وی گفت: «زرقاوی نه تنها قانونی عمل کرده است بلکه به عنوان یک مسلمان باید علیه نیروهای آمریکایی در عراق می جنگید و جبهه عمل اسلامی از این اقدام حمایت می کند.» وی در عین حال عملیات هایی که طی آن افراد بی گناه هدف قرار می گیرند را محکوم کرد. وی به صراحت از عراق نامی نبرد اما به عنوان نمونه از بمب گذاری های خونین در هتل امان توسط نیروهای القاعده نمونه آورد. (۱۴)

اخوان المسلمین (ها) واحدهای سازمان یافته یا اعضای ندارند که به عراق اعزام کنند گرچه این احتمال وجود دارد که برخی از اردنی ها (تعداد کمی از مصری ها و سوری ها) که به عراق می روند از اعضای عادی باشند. جدا از این ها، رهبران هر سه گروه به آنها گفته اند که نبرد با آمریکا وظیفه اسلامی آنان است. با این وجود، این نکته باید ذکر گردد که در مقایسه با القاعده، تمرکز اخوان المسلمین بر نبرد با آمریکایی ها به جای نبرد با شیعیان و کردهاست. برای آنان نبرد در عراق به جای آن که تلاشی برای غلبه بر کشور و مغلوب کردن غیر عرب ها یا مسلمانان غیر سنی باشد، نبردی علیه غیر مسلمانان است. (۱۵)

گروه های اخوان المسلمین در چه جهتی تحول می یابند؟ هر یگ از گروه های اخوان المسلمین با

گرچه آنها درباره نفوذ آمریکا و مسئولیت در قبال کشورشان مبالغه می کنند، اما به نظر می رسد تحلیل های قبلی مربوط به مصر و اردن بوده است.

اخوان المسلمین سوریه با حقیقت دشمنی آمریکا نسبت به دمشق سرو کار دارد، گرچه هیچ تردیدی وجود ندارد که آنها به طور پنهانی با آمریکا متحد هستند. با این وجود، این امر آنها را کمتر ضد آمریکایی نمی کند. یک دلیل ممکن است این استدلال باشد که آمریکا یک تهدید برای سوریه است اما رژیم بعثی سوریه قادر نیست از عهده آن بر آید لذا یک جنبش اسلامی می تواند موفق شود. با توجه به این مواضع، حمایت اخوان المسلمین از شورشیان عراقی تعجب آور نیست.

هر سه اخوان المسلمین، از جمله رهبران برجسته آنان، به حضور آمریکا در عراق در موارد بسیاری تاخته و خواستار حمایت از شورشیان عراقی شده اند. این نکته را باید به خاطر داشت که حتی اگر گروه های اخوان المسلمین ارتباط سازمانی با رهبران شورشیان (که عمدتاً از القاعده هستند) ندارند، همه آنها اسلام گرایان عرب سنی بوده و به نظر می رسد که با این امتیاز دست نخورده هستند. (۱۳)

زمانی که زرقاوی کشته شد، "زکی سعد" رهبر جبهه عمل اسلامی از او تمجید کرد؛ اما در عین

سوریه و تلاش برای استفاده از عدم محبوبیت حکومت مسلط علویان جهت برانگیختن اکثریت اعراب نسبت به جهاد وجود دارد. با توجه به ضعف رهبری کنونی سوریه، انزوای بین المللی آن و مشکلات چند جانبه - که بسیار بزرگتر از همتایان مصری و اردنی آن است - بسیار محتمل است که این شرایط از سوی اخوان المسلمین برای ایجاد شرایط انقلابی به عنوان یک بحران عمده تلقی گردد.

با این وجود، گروه های جدیدتر با پایگاه های قوی تر در سوریه، که قادر به عمل با آزادی بیشتری هستند، ممکن است بتوانند امتیازات بیشتری از این شرایط کسب کنند. با توجه به مواضع آنان در قبال مسائل مختلف بویژه در رابطه با مسائل بین المللی، اخوان المسلمین (ها) کاملاً واقع بین هستند.

از لفاظی های با احتیاط اخوان المسلمین اردن در رابطه با سیاست های داخلی، یا اینکه اخوان المسلمین مصر مایل است در جبهه گسترده ضد رژیم شرکت کند و اظهارات اخوان المسلمین مصر برای حمایت از دموکراسی بر می آید که آنها اهداف خود را برای قبضه قدرت و گذار جامعه، پنهان کرده اند.

با این وجود، این امر بدان معنی نیست که این اهداف مورد مباحثه و مذاکره قرار نگرفته اند. برای مثال، برخی رهبران اصلی اخوان المسلمین

یک پرسش کلیدی در ارتباط با تحول خود مواجه هستند. برای مصری ها، پرسش این است که آیا به فاز دعوت- جذب نیرو- تبلیغات و پذیرش محدودیت های دولت ادامه دهند یا این که به فاز بیشتر فعال حرکت کنند، خواستار تغییرات سیاسی شوند و خواستار مقابله با رژیم گردند.

با توجه به اعتماد سطح بالای کنونی این سازمان، هنگامی که نسل جوان تر، کنترل را به دست گیرند و دولت نیز احتمالاً ضعیف تر ظاهر شود - بویژه طی دوره انتقال به رییس جمهور جدید - این امر به خوبی می تواند فشار زیادی وارد سازد. در اردن، این جنبش با همین گزینه ها مواجه است. اما این احتمال وجود دارد که بسیار زیادتر جانب احتیاط را بگیرد. انتخاب آن این است که آیا محدودیت اقدامات کنونی را بپذیرد یا این که فشار بیشتری بر انتخابات و سیستم پارلمانی واقعی وارد سازد به نحوی که مجلس بتواند بر تصمیمات و سیاست های پادشاه اثر گذارد. نکته مهم و ظریف در اینجا رابطه مشترک است. اخوان المسلمین می تواند به حمایت فلسطین وابسته شود که چنین اقدامی می تواند پایگاه آن را وسیع تر گرداند. در حالی که چنین امری تردیدهای بیشتری را بر می انگیزد. به نظر می رسد که احتیاط غلبه نماید.

همچنین در سوریه احتمال آغاز نبرد مسلحانه انقلابی اخوان المسلمین برای سرنگونی رژیم

المسلمین مصر تلاش خود را برای کنترل فرهنگ متمرکز ساخته اند .

رهبر و راهنمای پیشین اخوان المسلمین یعنی "مامون الهدیبی" توضیح داد که هدف وی ایجاد وحدت مسلمانان و خلیفه گری اسلامی است. در حالیکه "مصطفی معشر" رهبر عالیقدر پیشین آن اظهار داشت: ما مفهوم کثرت گرایی را برای مدت کوتاهی می پذیریم. با این وجود وقتی که ما حاکمیت اسلام را داشته باشیم ممکن است این مفهوم را رد کنیم. (۱۹)

در میان گروه های اخوان المسلمین نمونه هایی از کثرت گرایی نیز وجود دارد که بارزترین آن اخوان المسلمین مصر است. اخوان المسلمین مصر در آغاز با استفاده از تاکتیک مارکسیستی استراتژی ایجاد تصور صحنه ها را برگزید: صحنه اول، شالوده ساختمان است. افراد و خانواده ها با تفکر و رفتار اصیل القاء می شوند و به ایجاد جامعه ای که مبتنی بر شریعت است اقدام می کنند. این فاز دعوت است. سپس پرسش کلیدی این است که وقتی این فاز به مرحله انقلابی تبدیل شد اقدامات عملی برای قبضه قدرت دولت چه زمانی باید صورت پذیرد .

رهبران قدیمی تر که خاطره بدی از سرکوبی گسترده رژیم طی سال های ۱۹۵۰ تا ۱۹۸۰ را دارند، در این خصوص بسیار محتاط هستند. یک نمونه حاضر، رهبر برجسته آنان یعنی "محمد

مصر مانند "صلاح ابو اسماعیل" و "محمد الغزالی" و رهبر بعدی این سازمان یعنی "عمر تلمسانی" همگی از سوئدان در زمانی که تقریباً یک دولت اسلامی شد، تقدیر و تمجید کردند. (۱۶). آنها به طور مسلم از اجرای حقوق مسلمانان و شریعت حمایت کردند و به این حمایت ادامه داده اند. (۱۷)

در نشست ماه مارس ۲۰۰۴، اخوان المسلمین مصر اظهار داشت: ماموریت ما اجرای اصلاحات گسترده به منظور رعایت حقوق خداوند در موضوعات مذهبی و سکولار است. تنها آرزوی ما اگر امید به دسترسی به هرگونه پیشرفتی داریم، وفاداری به مذهبمان، همان گونه که تاکنون انجام داده ایم، و کاربست شریعت (قانون اسلام) است. (۱۸)

به منظور دستیابی به این اهداف، ماموریت اخوان المسلمین، ایجاد یک فرد مسلمان، یک خانواده مسلمان و یک حاکم اسلامی برای رهبری بر کشورهای اسلامی دیگر است. به بیان روشن، این امر بدان معنا است که رسانه ها برای انطباق با اسلام باید سانسور شوند و نظام سیاسی و اقتصادی در این حالت باید ساخت مند گردند. همسو با آن، تمرکز بر روی آموزش دست کم در سال های اول مدرسه باید بر آموختن قلبی قرآن باشد و زنان تنها باید پست هایی را احراز کنند که شأن آنان را حفظ نماید. در پارلمان اعضای اخوان

که اختلاف نظر دارند به عنوان اسلام گرایان مستقل عمل می کنند یا حتی به فکر بازگشت به سوی القاعده به جای الحاق به اخوان المسلمین هستند .

بر این نکته باید تاکید گردد که برای اسلام گرایان سوریه الحاق به اخوان المسلمین امروز یک تصمیم سؤال برانگیز است. اخوان المسلمین سوریه ممکن است به عنوان یک سازمان منسوخ از نسل گذشته تلقی شود. پدیده ای که در مصر (جایی که اخوان المسلمین از رقبای جوان خود عمر بیشتری کرده است) یا اردن اتفاق نیفتاده است .

منابع:

۱- رز الیوسف، ۲۸ ژانویه و سوم فوریه ۲۰۰۶ .

۲- برای بررسی تاریخی و تحلیلی از جنبش های اسلامی مصر نگاه کنید به: باری روبین: « بنیادگرایان اسلامی در سیاست مصر » ویراست دوم .

۳- <http://www.islah.300.org/vboard/showthread.php?t=120471>

۴- تلویزیون الجزیره، فوریه ۲۰۰۵. این اظهارات در سایت:

مهدی عاکف " است که در سال ۱۹۴۰ به این سازمان ملحق شد و در دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ زندانی گردید .

برخی از اعضای جوانتر و میانسال خواستار سیاست های پرتحرک تر بوده اما در پی خشونت نیستند بلکه خواهان فشار بیشتر برای انتخابات، جسورتر شدن برای آزادی و در نهایت معرفی یک نامزد برای ریاست جمهوری هستند. تجربه آنان اغلب به جماعت الاسلامیه (گروه اسلامی) در دهه ۱۹۷۰ برمی گردد. جماعت الاسلامیه یک سازمان بیشتر شبه نظامی بود که جمعیت گسترده ای از مردم و دانشجویان را سازماندهی کرد که برخی از اعضای آن وارد نبردهای مسلحانه دهه ۱۹۹۰ گردیدند. نمونه های از این دست "اسام الاریان" رییس اداره سیاسی و "عبدالمنعم ابوالفتوح" می باشند .

مسئله ای که مورد بحث می باشد این است که اخوان المسلمین چگونه با انتقال احتمالی قدرت از حسنی مبارک به پسرش، جمال مبارک برخورد خواهد کرد؟

یک نظریه معامله با دولت است. یعنی اخوان المسلمین این انتقال را در ازاء آزادی، پایان دادن به قوانین اضطراری و انتخابات عادلانه بپذیرد .

در سوریه هیچ تفاوت عمده ای میان اخوان المسلمین آن وجود ندارد. با این وجود، این امر نشانه و منعکس کننده قدرت آن نیست. آنهایی

اعراب برای دموکراسی در خاورمیانه
صفحات ۱۰-۲۳ و ۲۴.

۱۰- تایمز لندن، ۳۱ ژانویه ۲۰۰۶.

۱۱- گلف نیوز، ۱۱ فوریه ۲۰۰۶

۱۲- الشرق الاوسط، ۱۰ فوریه ۲۰۰۶.

۱۳- برای مثال نگاه کنید به اسناد ترجمه شده در جنبش اخوان المسلمین در حمایت از جنگ علیه نیروهای آمریکایی در عراق. موسسه تحقیقات خاورمیانه، شماره ۷۷۶. سوم سپتامبر ۲۰۰۴.

۱۴- [http://www.memritv.org/search.asp?ACT=S9&p1=1169.](http://www.memritv.org/search.asp?ACT=S9&p1=1169)

۱۵- نگاه کنید به مصاحبه با حامد سعید معاون کنترل کننده عمومی اخوان المسلمین در الشرق الاوسط، هفتم آگوست ۲۰۰۴.

۱۶- در خصوص این مقاله و اخوان المسلمین به عنوان یک حزب پارلمانی نگاه کنید به: مقدی خلیل: «اخوان المسلمین مصر و قدرت سیاسی: آیا دموکراسی بقا خواهد یافت؟» ژورنال

[http://www.memritv.org/search.asp?act=s9&p1=534.](http://www.memritv.org/search.asp?act=s9&p1=534)

۵- الشرق الاوسط ۱۰ فوریه ۲۰۰۶.

۶- همان

۷- الحیات ۱۶ ژانویه ۲۰۰۱

۸- در خصوص مشارکت اخوان المسلمین در بحث انتخابات نگاه کنید به: ای شفا به سوی انتخابات ریاست جمهوری هشتم سپتامبر در مصر: مناظره عمومی بر سر تغییر در سیستم انتخابات. موسسه تحقیقات خاورمیانه شماره ۲۳۷. دوم سپتامبر ۲۰۰۵. یا سایت :

[http://www.memri.org/b/article/cgi?page-archives&area-ia&ID=IA23705.](http://www.memri.org/b/article/cgi?page-archives&area-ia&ID=IA23705)

۹- در رابطه با این مسئله و سایر موارد پیرامون درگیری میان اسلام گرایان و لیبرال ها نگاه کنید به: باری روبین «جنگ طولانی برای آزادی: تلاش

مریا شماره ۲ ژوئن ۲۰۰۶ . یا
سایت:

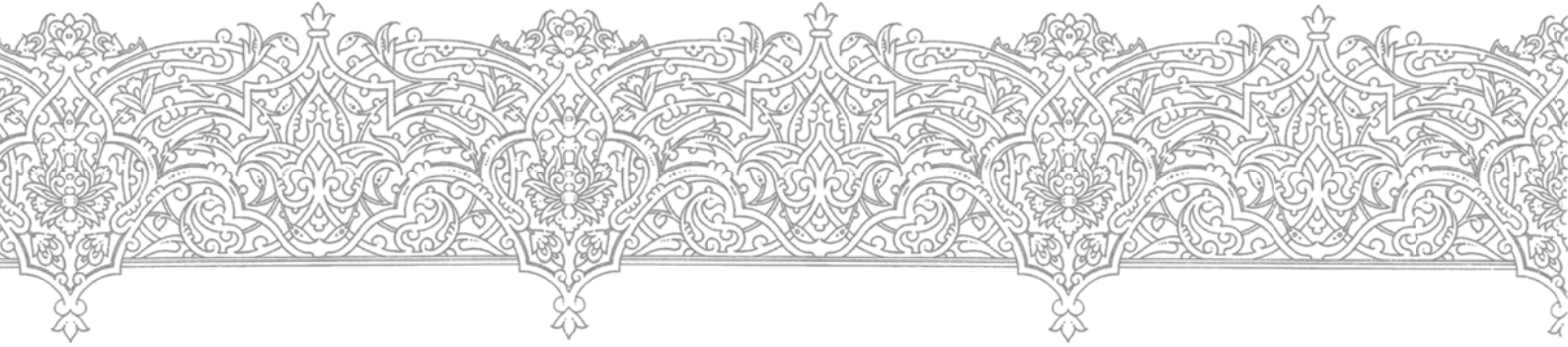
<http://meria.idc.ac.il/journal/2006/issue1/jv10no1a3.html>.

۱۷- این موضوع در « بنیادگرایان اسلامی
در سیاست های مصر » مورد بحث
واقع شد .

۱۸- همان

۱۹- همان

۲۰- برای مطالعه در شرح حال این عصر و
گروه نگاه کنید به: روبین « جنگ
طولانی برای آزادی. »

المجمع الدولي للأمم الواحدة
INTERNATIONAL UNION OF UNIFIED UMMAH
اتحاديه بين المللى امت واحده

واحد فرهنگى و آموزش

اتحاديه بين المللى امت واحده

٠٢١-٦٦٤٨٤٦٧٥

www.unified-ummah.com